

2272

18 sidor.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

^o
Ymskall: Utdrag ur

Anna Lindborgs visbok,

Skarhult, *Fröia b:d.*

av

Ingemar Ingers

1929.

Innehållet i Anna Lindborgs visbok.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- Sida* 2 *Fiskaren.
 En ny visa om Hagström.
 Missionssång (Ren bådor morgonstjärnan).
 Ester och Axel.
 Fångens visa.
- 4 *Jag gick mig ut en afton att spatsera.
 5 *På hafvet vid den lugna stranden.
 7 *En kärleks visa.
 9 *Den blinde mannens klagan.
 11 *En visa vill jag sjunga som jag så ringa lärt.
 12 *Här i världen jag ej länge varit.
 13 *Den rysske sjömannen.
 Nere i dalen bland dofftande liljor.
 Korset på Idas graf.
- 15 *Trött af dagens möda och besvär.
 17 *Jag är en fattig ung sjöman.
 Nattens skuggor sakta viker. ("Skrifvet af Hanna").

De 4 sist upptagna voro nedskrivna å lösa blad, liggande i visboken. De med *märkta äro här upptagna.

Fiskaren.

(Variant från Gårdstunga, motsvarar nr 16 hos Geijer-Afzelius, "Fiskaren." kallad "Den underbara harpan" och nr 95 hos Grundtvig-Olrik. Nedanstående uppteckning är något fragmentartad, och större delen av den senare hälften fattas. - Upptecknarens anm.)

Där bodde en fiskare allt nere vid en strand,
blåser kallt kallt väder ifrån sjö
Han hade två döttra ja fagra voro de
blåser kallt kallt väder ifrån sjö.

Den yngsta hon sade till den äldsta så här
Ja låtom oss gå till sjöstranden ned.

Den yngsta hon satte sig på en sten vid sjöstranden ned
Den äldsta hon pottade henne i hafsdjupet ned.

Ack kära min syster kom hjälp mig uppå land
Så vill jag dig gifva det breda Guldband.

Ditt breda Guldband det tar jag när jag kan
Men du skall aldrig mer på denna gröna jorden gå.

Ack kära min syster kom hjälp mig uppå land
Så vill jag dig gifva min Gyllene Gullring.

Din Gyllene Gullring den tar jag när jag kan
Men du skall aldrig mer på denna gröna jorden gå.

Ack kära min syster kom hjälp mig uppå land
Så vill jag dig gifva min Gullkrona grann.

Din Gullkrona grann den tar jag när jag kan
Men du skall aldrig mer på denna gröna jorden gå.

"Fiskaren."

Ack kära min syster kom hjälp mig uppå land
så vill jag dig gifva min siden klänning grann.

Din siden klänning grann den tar jag när jag kan
Men du skall aldrig mer på denna gröna jorden gå.

Ack kära min syster kom hjälp mig uppå land
Så vill jag dig gifva min lilla fästeman.

Din lilla fästeman den tar jag när jag kan
blåser kallt kallt väder ifrån sjö
Men du skall aldrig mer uppå denna gröna jorden gå
blåser kallt kallt väder ifrån sjö.

Jag gick mig ut en afton att spatsera.

Jag gick mig ut en afton att spatsera
spatserande med lilla vännen min,
hon gråt emot mig med öppna famnen
o lilla vännen tryck mig intill dig.

Jag gick mig ut
en afton att spatsera.

Så hände det sig en annan afton
att samma flicka stod invid min dörr,
hon gråt emot mig med öppna famnen
o lilla vännen släpp mig in till dig.

O nej o nej o nej det gör jag intet
för du har stängt dit hjärtas dörr för mig,
nu skall du lida vad jag har lidit
så får du nog för ditt bedrägeri.

Wist är du stolta och har vackra kläder
men fattig har du både far och mor,
högfärdas intet för vad du äger,
men tänk på vännen som du narrat har.

Jag skall skaffa mig både bläck och penna
och rekomdera dig ett rickigt bref,
om du skall både få se och känna
att du har varit fallsker emot mig.

På hafvet vid den lugna stranden.

- 1) På hafvet vid den lugna stranden
jag längtar dit jag längtar än.
Jag ville bort i främmande landen
jag blef förhyrd med en kapten.
- 2) Med längtan och med fredligt hjärta
med min kamrat och med min vän,
jag delar varje sorg och smärta
ty så gör hvarje sjöman än.
- 3) O landtman du som hemma vandrar
och jämt naturen skåda få,
du likväl ständigt en sjöman klandra
och bär till honom samma hat.
- 4) Du skulle senast stormen rasa
och havets vågor fragg och skum,
när styrmans röst till reddigt skallra (?)
af skräck och fasa blir du stum.
- 5) Än höjs du upp i mörka skyar
än sänks du ned i hafvets djup,
en bön till Gud den sjöman sänder,
sen äntrar han på masten ut.
- 6) När seglen slå och stormen rasat
ej våra själar fasa bär,
friskt mod här ändock aldrig saknas
och därför oförfärade vi gå.

På hafvet vid den
lugna stranden.

- 6
- 7) Nu går vår färd åt kalla Norden
mot hemmet segla vi så sällt,
men kärast är den svenska jorden
där våra flickor leva sällt.
- 8) Och öfver vintern hemma dröja
uti en älskad flickas famn,
där vill jag mig så gladt förnöja
ty skeppen ligga i en säker hamn.
- 9) När solens strålar åter lysa
på snö och isbelagda tjäll
när solen fäls af lappens renar
då lämna vi snart våra käll.
- 10) På stranden stå de gamla fädren
och mången mö med tår på kind
men deras tår bortförs af vinden
de ses ej mer bortförs af vind.
-

På hafvet vid
den lugna stranden.

En kärleks visa.

- 1) En visa vill jag sjunga allt om en falsker vän
Som diktat är i Sverige om I betraktar den, En kärleksvisa.
När jag var 17 år så tog jag mig en vän
den som jag tänkt att älska näst Gud i himmelen.
- 2) De sorgfulla dagar fick jag erfara då,
min vän tog sig en annan och jag fick ensam gå,
kring hela vida världen att söka mig en vän
att söka mig en sådan vän som jag ej mera fann.
- 3) Blodsdropparna i kroppen begynna röra sig
Hvar gång jag på dig tänker att du har narrat mig,
du svurit vid din Herre att du skulle bli min vän,
att du skulle bli min lilla vän näst Gud i himmelen.
- 4) Har jag så illa brutit mot dig min lilla vän
att du mig rent förskutit och tagit dig en ann,
Vad är det väl som vållar är det min fattigdom
du har ju din förmögenhet i guld och rikedom.
- 5) Om natten när jag sofver så drömmer jag iblan
att du är lilla vännen som hvilat i min famn,
Om morgon när jag vaknar jag rådlös är ändå
att lilla vännen gråter för hon får ensam gå.
- 6) Ja faderlös och moderlös i världen är jag visst
skall jag så mycket sörja för andra menskors list
jag gick mig ut i världen att söka menskors råd
att söka tröst i Herran och i hans helga ord.

8
2272

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNEARKIV

7) Nu slutar jag att skriva och bjuder dig farväl
jag vet jag får ej vara din bästa trogne vän
jag vet det är upptecknat ett ord i hvarje vers
tänk på den första versen så finner ni det strax.

En
kärleksvisa.

slut.

Den blinde mannens klagan.

- 1) Jag vid min harpa sjunga vill
en mellankolisk sång,
ty sömnen från mitt öga flytt
och natten är så lång.
- 2) Ja lifvet tungt och ledsamt är
och vandringen blir svår,
ty jag har varit blind och lam
i många Herrans år.
- 3) Jag är en kristen vandringsman
jag vid en landsväg satt,
jag spelte och hon sjöng oss fram
men hennes röst blef matt.
- 4) Och hennes tårar runno ner
så heta på min barm,
om du är trött så vila dig
en stund uppå min arm.
- 5) Det blef så kallt emot aftonen
men Emma sof ändå,
jag rörde sakta hennes hand
kom Emma låt oss gå.
- 6) Men hennes hand den var så kall
och hennes kind var blek,
och hennes hjärta slog ej mer
och hennes dag var all.

Den blinde
mannens klagan.

7) Ja hon som var mitt enda stöd
mitt enda ålders hopp,
som delade med mig sitt bröd
tog Herren till sig opp.

Den blinde
mannens klägan.

8) Ja ropte o du arme man
nu är din dotter död,
och jag är blind och kan ej gå
förutan hennes stöd.

9) Här står jag nu jag blinde man
med harpan i min hand,
vid sidan af min dotters lik
och i ett främmat land.

//

2272 LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

- 1) En visa vill jag sjunga som jag så ringa lärt
om ni den vill betrakta vad den kan vara värd!
Det var om den förra vännen som jag har haft så kär
ty hon har hvarit falsker och jag besviken är.
- 2) Ja flickor finns här många ja uti tusental
men när man skall utvälja då faller man i kval!
Ja kvalen är ju fallen för den som falsker är
ty den som lärt sig känna vad kärlek innebär.
- 3) Min vän kan du ej minnas ifrån den förste gång
då vi bekanta blefvo och vi gjorde vårt förbund
det var en härlig afton och! Det var en härlig stund
då vi bekanta blefvo och vi gjorde vårt förbund.
- 4) Vi knöto vänskapsbandet, jag trodde det var starkt,
men det har blifvit frestadt så det isönder brast
igenom falska tungor som har förtalat mig
ty jag har blitt förtalad så mången gång af dig.
- 5) Nu slutar jag att sjunga och bjuder dig godnatt
haf tack för hvarje vänskap som vi tillsammans haft!
Jag kan dig aldrig glömma å det må du säkert tro
förrän jag läggs i grafven och jag hvilar där i ro.
- 6) Har någon lust att veta vem visan diktat har
så hafver det en yngling hans namn är Ola Dalh
han skrifver dessa rader till en varning för enhvar
att emotknyta bandet som en gång hvarit har.

Ola Dahls
visa.

Från L. a. Harris (Kajaguss hd)

- 1 v Här i världen jag ej länge varit
och under tiden mycket fått erfarit:
Nu är jag ensam ensam med min lott
ty du min sol du har ju blifvit mörk.
- 2 v Nu är här fyra små som efter lefva
och jag är ensam ensam till att sträfva:
Ja hon gick bort gick bort ifrån sin vän
ja hon gick bort hon kommer ej igen.
- 3 v Ja hon gick bort i sina bästa dagar
när Herren Gud de sina så behagar:
Ja hon som sade att han än en gång
må träffa sina uti Herranom.
- 4 v Ja dig saknar äfven den lilla
ja Herre Gud hon är ifrån oss skillda:
Ja jag dig saknar men jag älskar dig
då vi må träffas uti Himmelrik.
- 5 v. Ja dett är svårt föräldrar syskon alla
att se sin far och mor på båren falla:
Ja det är svårt när makan den går bort
och kära vänner skola skilljas åt.
- 6 v Ja Herre Gud hvart skall jag vännen finna
som jag kan trycka tätt intill min sida:
En sådan vän finns intet mera här
den som jag kan af hjärtat hålla kär.
- 7 v Adjö farväl min fader och min moder
adjö min syster och lef väl min broder:
Adjö med dig du min utvalde vän
i himmelen där träffas vi igen.

Här i världen
har jag länge varit.

Den rysske sjömannen.

- 1 v Af stjärnor vägledde seglarn far uppå det blåa haf Den
vid skonerten Johannes rör dock stjärnor ljus ej gaf: ryske sjö-
Nej mörka tankar rufvade rorgångaren han stod mannen.
i nattens stund och grubbladepå mord och brand och blod.
- 2 v I stilla natt den vilde man sprang mot kaptenen hän
sin blancka yxa svänger han och säkert träffar den:
kaptenen död till däcked gled, våldsmannen tar hans lik
och vältrar det i hafvet ned förutan suck och skrik.
- 3 v Och smygande gick mördaren fram två sjömen ned han slog
och bort till skeppets ackterstam snart deras lik han drog:
I sjön med dem så gick han fräck att söka offer fler
tre sofvo trygga under däck de snart ej lefde mer.
- 4 v. Men styrmans kraft han frucktade att spärra honom in
men innan bort han flycktade band han med hat i sinn:
En sjömans knif fast vid en stång och gick med mordisk lust
och stötte honom gång på gång dock ej från lifvets kust.
- 5 v. Nu rasar mördarn vildt ombord sitt mål ej nådde han
när han ej lyckats fullt i mord han ville stiffta brand:
Petrolomé han hållar ut och lunta lagar till
men nu är bofvens framgång slut ej skeppet brinna vill.
- 6 v Sen sätter han en båt i sjön han tänker segla bort
men syndarn får en gång sin lön han fick den innan kort:
Ty läck var båten och på däck han måste upp igen
men då var styrman fri och tjäck trots sår i arm och ben.

- 7 v Han grep Jan Umb vid skeppets mast och fast han matt och svag
han surrade den vilde fast till det blef ljus och dag:
Då kom en ångare där fram kaptenen nödflag såg
han lade till och snart förnam att der var blod på våg.
- 8 v Och bunden fördes mördaren till Köppenhamn då inn,
en tid förgick han sändes hem med ånger i sitt sinn:
När styrman åter hållsan fått och seglar utt från strand
har galljen blifvit mördarns lott uti det rysska land.

Slut

(A.L. hade lärt visan omkr. 1900 av en hushållerska till Per
Jöns' i Bältinge, Skarhults sn.)

Trött af dagens
möda och besvär.

- 1) Trött af dagens möda och besvär
kom en vandringsman på vägen där
Efter många långa flydda år
han sin hembyggd åter skåda får.
- 2) Till dalen han nu skyndar ner
och på afstånd hennes hydda ser
Där han hörde hennes ljuva röst
och slöt henne till sitt trogna bröst.
- 3) Men i förbigången tänkte han
jag mig några blommor köpa kan
för att därmed fröjda vännen min
och till trädgårdsmästaren går han inn.
- 4) Honom trädgårdsfrun till mötes gick
och hans ärende hon veta fick
skyndar sig då ner i trädgård lätt
för att binda hop en blombukett.
- 5) Men för varje blomma som hon bröt
såg han hur en tår från ögat flöt
Varför gråter ni min lilla vän
rosor lilljor växer snart igen.
- 6) O jag gråter ej för deras skull
utaf dem finns hela trädgård full.
Jag begråter ju min älskling blott
utaf honom denna ring jag fått.

- 7) Jag ej brutit trohets eden jag
jag dig älskat såväl natt som dag,
Men nu ser jag hvilken lön jag får
därför faller äfven jag en tår.
- 8) Wi varandra svurit trohets ed
men så tänkte jag när tiden led,
När du inte lät dig höra af
att du rent låg döder i din graf.
- 9) Nu ej någon hjärtevän jag har
som utaf mig dessa blommor tar.
Derför skänk mig då den rosen blott
till ett minne af den tid som gått.
- 10) Med denna rosen i min hand
vill jag skyndsamt fly från land
till en gång jag får i grafven bo
farväl min vän jag finner ingen ro.

Trött af dagens
möda och besvär.

Sjömanssång.

- 1) Jag är en fattig ung sjöman
som plöjer havets blåa rand
jag har mitt hem på böljan blå
där så många sjöman lida få.
- 2) Den förste gången jag såg dig
då rördes allt som fans i mig
jag tyckte att du skönast var
utaf alla som jag skådat har.
- 3) Den andre gången jag såg dig,
då bad jag dig att älska mig
då bad jag dig vara huld och tro
och ingen annan tänka på.
- 4) Ack om jag egde dig en stund
i ensamhet i den gröna lund
då skulle jag tala så för dig
att du aldrig mer skulle glömma mig.
- 5) Jag uppå hafvet fara vill
det är min lust det hör mig till,
ty du har haft en annan kär
och därför jag förskjuten är.
- 6) Adjö min Fader och min Mor
adjö min syster och min bror
adjö till sist du otrogna vän
vi råkas aldrig mer igen.

Sjömanssång.Slut.

Ütdrag ur Anna Lindborgs visbok.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Efterföljande visor äro hämtade ur en handskriven visbok, tillhörig hustrun Anna Lindborg (f. Larsson), Skarhult, Frosta hd. Anna Lindborg, som är född 1882, har nedskrivit de flesta av dessa visor under tiden 1897-1901, då hon tjenade till Per Jöns i Bältinge, Skarhult s:n. De flesta visorna ha varit sjungna på trakten, men några har hon lärt av tjenarinnor ifrån andra orter. Visorna utgöras mestadels av sentimentala kärleks- och sjömansvisor, sådana som voro gångbara i senare hälften av 1800-talet men som redan nu äro tämligen bortglömda ibland landsbygdens ungdom. En folkvisa av äldre slag, ehuru i fragment, fanns också i visboken, med överskriften "Fiskaren". Den är en variant av Den underbara harpan. Icke alla visorna ha ansetts värda att skriva av, men för att giva ett intryck av visrepertoaren vid denna tid meddelas en förteckning över dem alla. De som här äro upptagna äro i förteckningen särskilt utmärkta.

Lund i januari 1930.

Ingeger Inger